

UCHWAŁA NR XXXI/380/2021
RADY MIASTA STAROGARD GDAŃSKI
z dnia 27 stycznia 2021 r.

w sprawie ustanowienia roku 2021. Rokiem Harcerstwa Starogardzkiego

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.¹⁾) uchwala się, co następuje:

§ 1. W związku z przypadającą w roku 2021. setną rocznicą powstania w Starogardzie Gdańskim pierwszej drużyny harcerskiej, ustanawia się rok 2021 na terenie Gminy Miejskiej Starogard Gdański Rokiem Harcerstwa Starogardzkiego.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Starogard Gdański.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta
Starogard Gdański

Anna Benert

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2020 r. poz. 1378.

Uzasadnienie

Pierwsza drużyna harcerska powstała w Starogardzie 14 kwietnia 1921 roku przy starogardzkim gimnazjum i nosiła imię Tadeusza Kościuszki. W kolejnych latach pojawiły następne: w 1922 roku II Drużyna im. ks. Józefa Poniatowskiego, a w 1923 roku III im. Jana III Sobieskiego. W 1924 roku Komenda Chorągwi Pomorskiej zdecydowała o powołaniu w Starogardzie Hufca Harcerzy obejmującego drużyny w powiatach starogardzkim, tczewskim, gniewskim i częściowo kościerskim.

W maju 1931 roku Hufiec Harcerzy liczył 18 drużyn ze Starogardu, Tczewa, Pelplina, Gniewu, Skarszew, Kocborowa, Skórcza, Lubichowa, Opalenia i Nowem. Podczas reorganizacji Chorągwi Pomorskiej, w grudniu 1931 roku Hufiec otrzymał nazwę Hufiec Kociewski.

Równolegle do drużyn męskich, jednak nieco później, bo od 1923 roku za sprawą Heleny Żukotyńskiej rozwijały się w Starogardzie drużyny żeńskie. Na przełomie roku 1932/1933 Komenda Chorągwi w Toruniu powołała żeński Hufiec ZHP w Starogardzie. Zarówno żeńskie jak i męskie drużyny rozwijały się bardzo prężnie, w konsekwencji czego powstał Harcerski Klub Sportowy. Męska III Drużyna została przekształcona w żeglarską i wybudowała stację wodną w Parku nad Wierzycą, poświęconą i oddaną do użytku 14 maja 1933 roku. Ponadto starogardzkie drużyny brały również udział w Zlocie w Spale w 1935 roku.

W związku z podziałem Chorągwi Harcerów na środowiska, a Chorągwi Harcerzy na rejony, w 1937 roku Starogardzki Hufiec Harcerów wszedł do Morskiego Środowiska Harcerów w Gdyni, a Hufiec Harcerzy, w 1938 roku, najprawdopodobniej do Rejonu Chojnice. Przed wybuchem wojny w Bobowie i Starogardzie utworzono Oddziały Harcerskiego Przysposobienia Wojskowego, w ramach których, w 1939 roku harcerki w szpitalu powiatowym przechodziły 2 tygodniowe szkolenie sanitarne.

W okresie II Wojny Światowej harcerze uczestniczyli w powołaniu w 1941 roku tajnej organizacji „Jaszczurka”, w związku z czym harcerki brały udział w tajnym nauczaniu. Ponadto podjęto współpracę z Gryfem Pomorskim, Armią Krajową i żołnierzami działającymi w Szarych Szeregach. W Starogardzie funkcjonowały dwa zastępy, które między innymi zajmowały się niesieniem pomocy jeńcom wojennym oraz dokumentowaniem zbrodni w Lesie Szpęgawskim. Sam Hufiec Harcerzy wznowił działalność 25 maja 1945 r. w ramach Gdańsko – Morskiej Chorągwi Harcerzy, natomiast Hufiec Harcerów 2 czerwca 1945 r. w składzie Morskiej Chorągwi Harcerów. 23 kwietnia 1946 roku, podczas uroczystości na Rynku, Hufiec Harcerów otrzymał nowy Sztandar. W 1949 roku nastąpiło połączenie hufców, a następnie w roku 1950 nastąpiło włączenie do Związku Młodzieży Polskiej jako Organizacja Harcerska.

W 1956 roku powstała Komenda Powiatowa Organizacji Harcerskiej Polski Ludowej, która w 1956 roku przekształciła się w Komendę Hufca. W czerwcu 1958 roku na rynku odbyło się wręczenie sztandaru dla Hufca, a następnie w dniu 13 maja 1961 nastąpiło otwarcie Stanicy Harcerskiej w Parku.

24. września 1967 roku, aby uczcić starogardzkich harcerzy, którzy zginęli w latach 1939 – 1945, odsłonięto w Starogardzie przy ul. Mickiewicza, zaprojektowany przez Tadeusza Kleszczewskiego, Pomnik Poległych i Zamordowanych Harcerzy.

W 1970 roku Hufiec Starogard liczył 6247 członków skupionych w 218 drużynach. Ponadto, dnia 20 maja 1972 roku nadano Hufcowi Starogardzkiemu imię generała Józefa Wybickiego, oraz ufundowano nowy płat sztandaru. W roku 1979 Hufiec został wyróżniony medalem za Zasługi dla Starogardu Gdańskiego.

W roku 1980 nastąpił znaczny spadek liczebny członków Hufca (zwłaszcza wśród harcerzy ze szkół średnich) z 5282 w 1980 roku do 2521 w 1982 roku. W roku 1984 nastąpiła likwidacja 2 SDH, która próbowała przywrócić przedwojenne tradycje harcerskie. Pomimo tego instruktorzy z tej drużyny, działali dalej nawiązując liczne kontakty ze środowiskami harcerskimi działającymi w „drugim obiegu harcerskim”.

Na początku XXI w. Hufiec ZHP Starogard Gdański liczył ok. 200 harcerzy. Swoim zasięgiem obejmował większość gmin powiatu starogardzkiego, oprócz Czarnej Wody i Skarszew. W 2009 roku Hufiec liczył ok. 100 członków skupionych w 7 drużynach.

W chwili obecnej Hufiec ZHP Starogard Gdański składa się 15 drużyn w Starogardzie, Skarszewach, Rokocinie, Pogódkach i liczy ponad 310 zuchów, harcerzy i instruktorów.